

ZÁŠKODNÍCI Z MOŘE

Přepadové akce britské Special Boat Service
na nepřátelském území 1940-1945

John Lodwick

OMNIBOOKS

Záškodníci z moře

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

OMNIBOOKS

John Lodwick

Záškodníci z moře – e-kniha

Copyright © Omnibooks, 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Text copyright © John Lodwick, 2018
Translation © 2019 Daniel Dominik

ISBN 978-80-88274-30-8 tištěná kniha
ISBN 978-80-882-7431-5 ePub
ISBN 978-80-882-7432-2 Mobi
ISBN 978-80-882-7433-9 PDF

John Lodwick

ZÁŠKODNÍCI Z MOŘE

**Přepadové akce britské Special Boat Service
na nepřátelském území 1940-45**

OMNIBOOKS

2019

ÚVODNÍ SLOVO

Lord Jellicoe

Pozvání, abych přispěl úvodním slovem k této knize mého starého druha, nedávno zesnulého Johna Lodwicka, v níž vzrušujícím způsobem líčí akce SBS (Special Boat Service, speciálních jednotek britského námořnictva) ve Středomoří, mě velice potěšilo. Už byl nejvyšší čas, že ta kniha znovu vyšla.

Měl jsem tu čest velet SBS necelé dva roky. Tyto roky jsou nicméně nesmazatelně vryté do mé paměti.

Stejně jako dnes nebyla SBS nikdy velká jednotka. I když ji poslední rok nebo dva války označovali důstojným titulem pluk, její stav nikdy nepřesáhl tři sta mužů. Ale co jí chybělo v počtu, nahradila všestranností a svými schopnostmi.

„Žádná jména a drsný výcvik“ jsou obvykle dobré pravidlo. Ale rád bych téměř náhodně vybral jen pár těch, kdo v ní hráli hvězdné role. V knize Johna Lodwicka ožili. David Sutherland, profesionál do morku kostí, který po mně převzal velení a jehož impozantní nájezd na Rhodos Lodwick živě popisuje; Jock Lapraik, další skutečný profesionál, který se stejně jako David na SBS tolik podílel jak během války, tak i po ní; Ian Patterson, úžasně inteligentní a také statečný důstojník, který za války tragicky zahynul při leteckém neštěstí; Ambrose McConigal, později vyšší soudce v Severním Irsku; a Walter Milner-Barry, náš veterán a moudrý a drahý druh. A Lodwickova kniha mi nejživěji pomáhá vybavit si vzpomínky na Anderse Lassena - Andyho, jehož kariéru korunovalo bohužel posmrtné udělení Viktoriina kříže. Mladý Dán, o kterém David Sutherland zcela oprávněně napsal: „Neočekávám, že někoho takového ještě najdu.“ Další muži jsou pestrá a odlišná skupina individualit, jaké by sis přál, kteří se kvalitou vyrovnali důstojníkům. Měl jsem to štěstí, že jsem jim mohl velet.

Zvláštní bylo, že jsme měli v jednotce překvapivě množství literárních talentů. Jako třeba Fitzroy Maclean, slavný Skot, který byl s jed-

notkou jen krátkou dobu. Není nutné ho představovat. John Verney, který zábavným a ironickým pohledem vylíčil naše výcvikové mezihry v Palestině v knize *A Dinner of Herbs*. A Eric Newby, který se hodně pohyboval s SBS během války a potom ještě mnohem více v době míru, jehož zajetí a následný útěk jsou poutavě popsány v knize *Love and War in Appenines*. A v neposlední řadě sám John Lodwick. Kronikáři nám nechyběli.

A pak tam byli další, kdo nějakým způsobem zasáhli do našich životů, často velice přímo. David Stirling, zakladatel SAS (Special Air Service, speciální jednotky britské armády) a v mnoha ohledech naše otcovská postava. David Lloyd Owen a jeho cenění druzi v Long Range Desert Group (britská průzkumná a přepradová jednotka za 2. světové války; pozn. překl.). Plukovník Tsigantes, velitel Řeckého posvátného pluku a po právu nejvíce oslavovaný řecký důstojník druhé světové války. A také námořníci, kteří se s námi plavili po Egejském a Jaderském moři - skvělí navigátoři, jako poručík John Campbell, Adrian Seligman z Levantské školy škunerů, a velitelé ponorek a torpédových člunů, kteří vystavovali nebezpečí sebe a své lodě, když nás nalodovali a vyloďovali.

John Lodwick tyto muže a mnohé další na stránkách své knihy připomíná. Také oprávněně vzdává hold Řekům, se kterými jsme byli během svých operací nevyhnutelně spjatí, obzvláště pak zvláštnímu druhu Řeků, Krétanům. Byli jsme tam, abychom jim nějak pomohli. Ale často jsme zjistili, že oni pomáhají víc nám, než my jim. Dodávali nám neocenitelné informace. Krmili nás a často nám poskytovali přístřeší. A někdy, po pravdě až příliš často, se pro nás obětovali. Dlužíme jim strašně moc - obvykle prostým rybářům a rolníkům a jejich nezlomným ženám.

Když píšete tato slova, dívám se ze své pracovny na klidné Wilshirské nížiny. Toto jsou některé ze vzpomínek, které mi Lodwickova kniha znovu vybavuje. Dobře popisuje vzrušení, vlastně rozjařenost z přepradových nájezdů. Ale oprávněně nešetří čtenáře zklamání, frustrace a tragických ztrát, které jsou od války neoddelitelné.

Někdo se může zeptat, zda to stálo za to. Já myslím, že stálo. SBS v těch válečných letech působila nepříteli velké škody - a to s docela úspornými zdroji. Neúnavnou aktivitou své jednotky ve východním Středomoří navíc pomohla vázat vojska Osy v Egejském moři a na Balkánu, které nepřítel nutně potřeboval na jiných frontách. Pokud

bych měl mít nějakou námitku ke knize Johna Lodwicka, byla by to volba jejího názvu původním nakladatelem. *The Filibusters* (Diverzanti) byla bezpochyby dobrá kniha. Ale mám pocit, že ten titul posloužil k zakrytí seriózního účelu, k jakému se tato jednotka během války využívala, stejně seriózního účelu, jako jejich následovníků o nějakých čtyřicet let později v Jižní Georgii a na Falklandách.

John Lodwick bohužel předčasně zemřel při autonehodě koncem padesátých let. Jsem si jistý, že jinak by dosáhl významné pověsti jako spisovatel. Tato skvělá kniha má v každém případě dobrý příběh k vyprávění. A on ho vypráví s elegancí a možná občas s náznakem vymyšlení. Například mám sklon se divit, zda jsem po jeho pozoruhodném útěku z německého zajetí na Balkáně opravdu řekl: „Hm, tak jsi zpět. Trochu ses s tím loudal, že jo!“

Ale nechme to být. John byl dobrý spisovatel. Byl to také dobrý voják – „vynalézavý, operačně nápaditý a s plodnou myslí jako plánovač“, abych citoval Davida Sutherlanda. Rovněž byl odolný, jak dokazuje jeho služba v cizinecké legii, v SBS a jeho pozoruhodný útěk. Jsem si jistý, že také tato nádherně vyprávěná kniha bude odolná.

PŘEDMLUVA

Nigel Jones

Příběh Johna Lodwicka o Special Boat Service během druhé světové války je klasickým vyprávěním o tomto přepadovém komandu založeném během války. SBS i přes svou malou početní velikost zastrašovala nepřátelské síly v celém Středomoří řadou troulfalých a často nebezpečných nájezdů. Muži, kteří tyto útoky prováděli, byli skvělou bojovou jednotkou a také osobití, odhodlaní a talentovaní jednotlivci se svými vlastními fascinujícími příběhy; v neposlední řadě i autor této knihy, John Lodwick.

Životopisy většiny spisovatelů jsou nezajímavým čtení. Denní boj o popsání prázdných stránek slovy je stěží přesvědčivým akcí nabitým dramatem.

Ale život Johna Lodwicka - nebo lépe řečeno životy, jelikož jich zvládl vmáchnout do krátkého rozpětí pouhých třiatřiceti let několik - je výjimkou, která potvrzuje pravidlo. Je sotva překvapivé, že John Lodwick je v naší konformní době dnes převážně zapomenutou postavou, jelikož byl člověkem, o kterém by se mohlo tesat do kamene slovní spojení „větší než život“.

Námořník, voják, špión, člen komanda, umělec (v nejširším smyslu slova), romanopisec, milenec a podle svých vlastních slov zabiják - John Lodwick byl tím vším a ještě něčím víc. Z barevné látky své rozmanité existence utkal řadu románů, které z něj udělaly jednoho z nejdiskutovanějších spisovatelů poloviny 20. století, vychvalovaného takovými mistry románů jako W. Somerset Maugham a Anthony Burgess jako jim rovný.

Lodwickův životopisec Geoffrey Elliot, autor mnoha faktografických studií o špiónáži, se pokusil oddělit pravdu od fikce a rozhodnout, kde Lodwickův život ustoupil lžím, a kde běžné vzpomínky přechází do skvělé fikce. V knize *A Forgotten Man* nechal Elliot v dramatickém líčení jedné z nejúžasnějších kariér v moderní literatuře a armádě jen pár neobrácených kamenů.

John Lodwick se narodil v roce 1916 uprostřed Velké války, která pár měsíců po jeho narození přidá jeho otce na dlouhý seznam obětí, když loď, která vezla kapitána Johna Lodwicka staršího do Indie, aby se připojil k pluku Gurkhů, torpédovala ve Středozezemním moři německá ponorka.

Místem narození Johna mladšího byl nóbl Cheltenham, klidné místo pro ty, jejichž bouřlivý život pozná jen pár okamžiků noblesy nebo poklidu. Johnova otcovská linie byla dlouho spojená s Indií a vojenské geny se v něm brzy prosadily i přes otcovu trvalou nepřítomnost. Ovšem v jeho životě hráli dominantní roli nejprve předci jeho irské matky Kitty.

* * *

Vzdělání na Námořní akademii v Dartmouthu mělo připravit Johna na kariéru v Královském námořnictvu, ale přesto, že se naučil základy námořnického řemesla, které mu dobře poslouží později, keltský náznak rebelství, jenž se projeví během jeho různých setkání s nadřízenými, ho vypudil z Devonu, aby se ponořil do politického a uměleckého víru meziválečného Dublinu.

Setkání s bohémským irským životem a zapojení se do vzkvétajícího surrealistického hnutí šly ruku v ruce s fascinací irskou politikou a bouřlivým milostným životem, díky kterému se Lodwick v rychlém sledu setkal, oženil a opustil svou manželku Dorothy.

Vypuknutí války v roce 1939 zastihlo Lodwicka, jak se potlouká po Francii. Než by se vrátil do Británie a přihlásil se do armády, rozhodl se, zdánlivě bez rozmyslu, vstoupit do legendární francouzské Cizinecké legie a podrobit se její drsné disciplíně.

Kvůli ztrátě francouzských vojenských záznamů v chaosu německé invaze v roce 1940 je Lodwickova první zkušenost z první linie války nutně povrchní a předběžná. Geoffrey Elliot se musel spolehnout na Lodwickovy vlastní příběhy a my nesmíme zapomenout, že Lodwick byl spisovatelem fikce, fabulátorem příběhů.

Tyto příběhy zahrnují přiznání, že Lodwick „s nadšením“ obrátil svou zbraň proti davu prchajících utečenců, kteří „se pletli do cesty vojenským operacím“, a účty s dezertéry si vražedně vyrovnával svým nožem. Lodwick také tvrdí, že když později procházel poraženou Francií na jih, měl milostné setkání na seníku, které vedlo k narození dítěte.

Toto tvrzení, stejně jako tolik dalších v jeho životě, zůstává neověřené.

Zdá se nesporné, že uprostřed naprosté porážky francouzské armády si Lodwickova mnohojazyčná jednotka vedla dobře; že ho za jeho chování vyznamenali francouzským řádem Válečný kříž a že se nakrátko stal válečným zajatcem, než uskutečnil první z několika válečných útěků.

Prokecal si cestu do Španělska - cestou se setkal s láskou svého života, nádhernou Sheilou Leggeovou, a navázal s ní svazek, který byl přerušen až její smrtí – a po dalším krátkém zadržení ve frankistickém internačním táboře se přes neutrální Portugalsko dostal zpět do Blighty.

V Londýně ho získali k SOE, rozvědčné a sabotážní agentuře založené Churchillem, aby rozvracela okupovanou Evropu. Původní hodnocení nových odvedenců ho popisuje jako vynalézavého, tvrdého, ovšem postrádajícího jakýkoliv smysl pro bezpečnost nebo opatrnost, což z něj dělá ideálního člena záškodnického komanda – a přesně tím se Lodwick ukázal být.

Po výcviku ve škole SOE v Bealieu v New Forest vysadili Lodwicka padákem do Francie s úkolem vyhodit do vzduchu továrnu. Operace BOOKMAKER, jak se nazývala, neuspěla, ale Lodwick i přes pohrdání základní bezpečností dokázal rizika okupované Francie přežít a přes Španělsko se znovu vrátit do Británie. Zdálo se, že se ho drží štěstí Ira.

Ale kvůli své nedisciplinovanosti byl pro SOE nepoužitelným, a ta ho s lítostí předala do Special Boat Service, jedné z řady nepravidelných bojových jednotek, která podnikala diverzní nájezdy na nepřítel na řeckých ostrovech a kolem nich. Lodwicka vysadili padákem na Krétu. Tentokrát byla jeho mise pozoruhodně úspěšná - on a jeho muži vyhodili do vzduchu německý sklad obsahující 165 000 tun paliva a zabili jeho patnáct strážných.

Lodwick a jeho zástupce Nixon, které Němci následně zajali, měli štěstí, že je na místě nezastřelili. Z obtížné situace ještě jednou dostala budoucího romanopisce jeho hovornost a plodná představivost. Lodwicka a Nixona převezli na okupovaný Balkán a tam je osvobodila skupina srbských partyzánů. Po dalších nervy drásajících dobrodružstvích se ohlásil do služby u svého velícího důstojníka, Earla George Jellicoea, nositele Viktoriina kříže.

Lodwick se na rozdíl od mnoha válečných hrdinů dobře přizpůsobil míru. Se Sheilou se usadil ve Španělsku a napsal řadu románů, které popsaly jeho válečné zkušenosti prizmatem spisovatelské představivosti,